

H. Bock: Kreuterbuch, 1560, Von Wegerich.

Von Wegerich. Cap. LXXV.

Kein wunder ist das Chrysippus vom Wegerich ein besonder buch zu gericht und geschriben hat, dieweil Wegerich also zu mancher hand

Van weegbree. Kapittel 75.

Geen wonder is het dat Chrysippus van weegbree een bijzonder boek ingericht en geschreven heeft omdat weegbree also tot vele

presten dienstlich ist. (Chrysippus.) Dann es mögen die wundartzet des Wegerichs gar ubel entrahten, zû dem wöllen die Phisici und jre kóch, die Apotecker, Wegerich auch nit emperen, ich geschweig, das beinahe kaum ein mensch ist, der da nit wisse warzû Wegerich gût sei, das sicht man in tåglicher übung und erfahrung. Ist also gemein worden, das ettliche Wegerich kraut in der kost, wie andere müp kreütter bereitten lassen, sonderlich aber in bauchflüssen. (Bauchflüß.) Und seind des Wegerichs drei geschlecht, die groß, das mittelst, und dz spitzig Plantago. Das aller gróst hat bletter wie Entian oder Mangolt, auff der erden außgespreit, ein jedes blat außwendig mit siben rippen, die sich alle am ende des blats gegen der wurtzel zûsamen tragen. (1. Grosser Wegerich.) Diser Wegerich gewint runde glatte stengel, spannen lang, oben mit vollkomlichen åheren, des kleinen samens in zarten hütlin verschlossen. Die wurtzel an disem Wegerich ist zaþechter dann keins andern Wegerichs. Das mittelst würt in der gantzen substantz ein wenig kleiner. (2. Mittel Wegerich.) Bleibt mit seinen blettern die auff dem grundt als ein stern außgespreit ligen, uber Winter grün, doch zû eschenfarb geschickt, rauch unnd harecht, mit siben gefalten rippen, ein jedes blat so es vollkomlich ist, einer zungen gleich. Die glatten nacketen unnd kurtzen helmer wachsen spannen hoch, dragen zû oberst weisse geåherte blûmen, wie der andern frucht åhern anzûsehen. Der samen zimlich lang, grösser dan des ersten, aller ding dem Basilgen samen ånlich. Die Wegerich wachsen alle gern in feüchten orten, als wisen und gårten.

(3. Spitzer Wegerich.) Der dritt Wegerich ist der aller schmålest an den blettern, hat auch seine rippen wie die andern, von farben schwartzgrün. Die glatten stengel seind nit rund, sonder ecket, als weren die siben rippen zûsamen kommen, und eins daraup gewachsen. Dise eckete und glatte helmer des Wegerichs, haben auch jre geåherte blûmen, von farben schwartz, die blûet weißfarb, wie des [210] mittelsten Wegerichs, das ist, wie weisse hórlin mit kleinen düpfllin bekleidet. Der samen würt grösser dann der andern, also was diser mit wurtzel, blettern, stielen und blûmen geringer, schmåler, dünner und kûrtzer ist, das ist er herwiderumb mit seinem samen grösser, vollkomlicher, unnd gebreüchlicher. Dise kreütter blûen alle sampt gegen dem Meien, und Brachmonat. (Tempus.)

(4. Wasser Wegerich.) Sonst findt man noch ein schön

soorten gebreken dienstig is. Dan de wondartsen mogen de weegbree erg slecht ontraden, boven dat willen de geneesheren en kun koks, de apothekers, weegbree ook niet ontberen, ik zwijg dat bijna nauwelijks een mens is die er niet weet waartoe weegbree goed is, dat ziet men in dagelijkse gebruik en ervaring. Is also algemeen geworden dat ettelijke weegbree kruid in de kost, zoals andere moeskruiden, bereiden laten en vooral echter in buikvloeden. En zijn van de weegbree drie geslachten, de grote, de middelste en de spitse Plantago. De allergrootste heeft bladeren zoals gentiaan of biet op de aarde uitgespreid, elke blad uitwendig met zeven ribben die zich alle aan eind van het blad tegen de wortel tezamen voegen. Deze weegbree gewint ronde gladde stengels van zeventien cm lang, boven met volkomen aren, de kleine zaden in zachte hoedjes besloten. De wortel aan deze weegbree is vezeliger dan geen andere weegbree. De middelste wordt in de ganse substantie een weinig kleiner. Blijft met zijn bladeren die op de grond als een ster uitgespreid liggen over winter groen, doch tot askleurig geschikt, ruig en behaard en met zeven gevouwen ribben, elk blad zo het volkomen is een tong gelijk. De gladde naakte en korte helmen groeien zeventien cm hoog, dragen in het bovenste witte geaarde bloemen zoals de andere vruchtaren aan te zien. De zaden tamelijk lang, groter dan de eerste en aller ding het baziëlkruid zaad gelijk. De weegbree's groeien alle graag in vochtige oorden zoals weiden en tuinen.

De derde weegbree is de aller smalste aan de bladeren, heeft ook zijn ribben zoals de anderen, van kleur zwartgroen. De gladde stengels zijn niet rond, maar hoekig als waren de zeven ribben tezamen gekomen en een daaruit gegroeid. Deze hoekige en gladde helmen van de weegbree hebben ook hun geaarde bloemen, van kleur zwart, de bloei witkleurig zoals de [210] middelste weegbree, dat is, zoals witte hoorntjes met klein stippeltjes bekleedt. Het zaad wordt groter dan de anderen also wat deze met wortel, bladeren, stelen en bloemen geringer, smaller, dunner en korter is dat is het daar tegenover met zijn zaden groter, meer volkomen en gebruikelijker. Deze kruiden bloeien alle samen tegen mei en juni.

Anders vindt men noch een schoon kruid met vette groene bladeren de weegbree niet erg ongelijk in de moerassen, poelen of grachten

kraut, mit feip̃ten grünen blettern, den Wegerichen nit fast ungleich, inn den Sümpffen, Lachen, oder gråben wachsen, das gewint lange stengel, mit vil neben zincken inn der hóhe, die dragen kleine weisse blümlin, gantz drauselecht, wie Limonium, oder wasser Mangolt.ꝛc.

Von den Namen.

Dise kreütter weil sie den zungen gleich seind, werden sie mit den namen Ἀρνόγλωσσε, oder Arnoglossa, Lingua agni, Arnion, (Arnoglossa Plantago.) Herba agni [211] na, πσοβάτειογ, Ovilla herba, und πολύνερζομ, Multinervis, επτάπλενζομ, Septinervia, umb der ripp willen genant. Deþgleichen Cynoglossa, dieweil hundszung und das Wegerich kraut einander åhnlich seind. Sonst heiþt sie auch Coturnix, Gelapyros, Stelaphuros, Eurechnomonon, Asonth, Thesarica, Atijrcon. Der gemein Latinisch namen ist Plantago, das verstehn die gelehrten allein auff den grossen, den man roten Wegerich nent, utsach das seine åher mit dem samen gemeinlich ein wenig braun würt, oder darumb das man das selb kraut und samen, aller meist für die rote rûr (Coturnix, Plantago. Rote rûr.) braucht. Das ander und spitz Wegerich heiþt Lanceolata oder Plantago minor. Das dritt ist Plantago media vel alba, ist ein wunder das Diosco.lib.ij.cap.cxxv, deþgleichen Plinius lib.xxv.cap.vij.nit meht dann von zweien schteiben, so doch jederman drei Wegerich kreütter kennet, sie müssen entweders den dritten und weissen Wegerich nit gekennet haben, oder haben den roten und den mit den weissen blettern und blümen für einen gerechnet. Apul.cap.j.schteibt auch nur von zweien, und spricht man nenn jn Thyrsion, Utanichneumonos, Asthat, Thesarica, Simpeax, Artiercon, [212] und Plantaginem maiorem.ꝛc. Den vierden nent man zû Teütsch wasser Wegerich unnd Fróschlóffel kraut, darumb das die bletter wie löffel formiert werden, so haben auch die frósch allzeit jr wonung in disem gewächs, es ist aber kein art des Wegerichs. Serap.cap.ccxij.nent Wegerich, Lisen alhamel. Jn Avicenna cap.cccxxxix. Lingua arietis. Manlius Bletam sylvestrum, in siru.de psylo, unnd die klein nent er Quinquenerviam, umb der fünff ripplin willen, wiewol sie ettwan auch siben hat, vide siru.de Planta et Gilbertum. Phrysus nent den grossen Ascher, den kleinen nent er Herlatum Megoboram, Herbam Martis, Spipkraut. Also sicht man das die aller

groeien, dat gewint lange stengels met veel zijuitlopers in de hoogte die dragen kleine witte bloempjes, gans bossig zoals Limonium of water biet etc.

Van de namen.

(**Plantago major, Plantago media, Plantago lanceolata, Alisma platago-aquatica**) Deze kruiden omdat ze tong gelijk zijn worden ze met de namen Ἀρνόγλωσσε of Arnoglossa, Lingua agni, Arnion, Herba agnina, [211] πσοβάτειογ, Ovilla herba en πολύνερζομ, Multinervis, επτάπλενζομ, Septinervia vanwege de ribben genoemd. Desgelijks Cynoglossa omdat hondstong en dat weegbree kruid elkaar gelijk zijn. Anders heet ze ook Coturnix, Gelapyros, Stelaphuros, Eurechnomonon, Asonth, Thesarica en Atijrcon. De gewone Latijnse naam is Plantago, dat verstaan de geleerden alleen op de grote die men rode weegbree noemt, oorzaak dat zijn aar met de zaden gewoonlijk een weinig bruin wordt of daarom dat men datzelfde kruid en zaden allermeest voor de rode loop gebruikt. De andere en spitse weegbree heet Lanceolata of Plantago minor. De derde is Plantago media vel alba. Het is een wonder dat Dioscorides libro 2 kapittel 115, desgelijks Plinius libro 25 kapittel 8 niet meer dan van twee schrijven zo toch iedereen drie weegbree kruiden kent, ze moeten of de derde en witte weegbree niet gekend hebben of hebben de rode en die met de witte bladeren en bloemen voor een gerekend. Apuleius kapittel 1 schrijft ook maar van twee en spreekt men noemt het Thyrsion, Uranichneumonos, Asthat, Thesarica, Simpeax, Arriercon, [212] en Plantaginem maiorem etc. De vierde noemt men in Duits waterweegbree en kikkerlepel kruid, daarom dat de bladeren zoals lepels gevormd zijn en zo hebben ook de kikkers altijd hun woning in dit gewas, het is echter geen aard van de weegbree. Serapio kapittel 203 noemt weegbree Lisen alhamel. In Avicenna kapittel 439 Lingua arietis. Manlius Bletam sylvestrum, in sirupus de psylo en de kleine noemt hij Quinquenerviam vanwege de vijf ribben, hoewel ze wat ook zeven heeft, vide sirupus de Planta et Gilbertum. Phrysus noemt de grote Ascher, de kleine noemt hij Herlatum Megoboram, Herbam Martis, spitskruid. Alzo

gemeinste kreütter allzeit vil namen haben. Weitter sagt Dio. Plantago sei Probation, das ist Herba ovilla, so haben wir nun auch zwei Schaff kreütter, das Wegerich unnd das Ocimastrum, davon er lib.iiij.cap.xxix.schreibt. Der klein Wegerich heißt Lanceola, oder Lanceolata, was aber sonderlich Lanceolata sei, besihe das ca. Lonchitis, lib.ij.ca.cliij. Was Cynoglossa sei, würt ferner angezeigt.

Von der Krafft und Würckung.

Under vilen kreütern ist der Wegerich mit seinen geschlechten in der artzney am breüchlichsten, in den leib unnd ausserhalb zübrauchen, einer zimlichen külen, drucken substants, umb des willen Wegerich zü aller hand wunden dienen, beide vihe und menschen.
(Wunden.)

Innerlich.

Grün Wegerich kraut gekocht, und in der speiß genossen, depgleichen der samen, oder das pulver von jn beden eingenommen, heilt alle verserung des leibs, unnd stopffet alle bauchflüß, dienet wol denen, so das abnemen besorgen Phthisis genant. (Versehrung. Bauchflüß, Phthisis.)

Das gebrant wasser ist in disem presten lieberlich zübrauchen, dient auch für blüt harnen, für blüt spewen, und für das abnemen.
(Abnemen. Blüt spewen.)

Drei Wegerich wurtzel inn wein gesotten unnd gedruncken, vom selben wein, soll man dz feber tertianam vertreiben. Vier wurtzeln also bereit und gebraucht, soll hin nemen febtes quartanas. Ich halt mehr züm gebranten wasser, das man des selbigen (wann das feber fürhanden) ein güten löffel voll eindrincke.
(Tertiana. Quartana.)

Gemelt Wegerich wasser, oder der außgedruckt safft darvon, stopfft den weibischen überflüß Menses, ettliche tag nach einander gedruncken. Der safft und wasser heilen allerlei innerliche verserung, ettliche tag genützt, und ist erfaren.
(Weiber flüß. Verserung im leib.)

Eüßerlich.

Der Wegerich safft und wasser benemen das grausam hauptwee, leine düchlin darinn genetzt und uber geschlagen, ist ein experiment.
(Hauptwehe.)

Wegerich safft inn die augen gethon, reiniget sie unnd leschet die hitz, in die oren gethon, heilet das verseret ist, und bringt wider das gehört. (Oren schmerz. Essen im mund.)

Den mund mit Wegerich wasser offtermals züm

ziet men dat de aller gewoonste kruiden altijd veel namen hebben. Verder zegt Dioscorides Plantago is Probation, dat is Herba ovilla, zo hebben we nu ook twee schaapskruiden, de weegbree en dat Ocimastrum waarvan hij libro 4 kapittel 29 schrijft. De kleine weegbree heet Lanceola of Lanceolata, wat echter vooral Lanceolata is bezie dat kapittel Lonchitis, libro 3 kapittel 153. Wat Cynoglossa is wordt verder aangezegd.

Van de kracht en werking.

Onder vele kruiden is de weegbree met zijn geslachten in de artseneij aan gebruikelijkste in het lijf en aan de buitenkant te gebruiken, een matig koele, droge substantie, daarom weegbree tot allerhande wonden dienen, beide, vee en mensen.

Innerlijk.

Groen weegbree kruid gekookt en in de spijs genoten, desgelijks de zaden of dat poeder van hen beiden ingenomen heelt alle verzering van het lijf en stopt alle buikvloed, dient goed diegenen zo dat afnemen bezorgen, Phthisis genoemd.

Dat gebrande water is in deze gebreken lieflijker te gebruiken, dient ook voor bloed plassen, voor bloed spuwen en voor dat afnemen.

Drie weegbree wortels in wijn gekookt en gedronken, van dezelfde wijn zal men de derdedaagse malariakoorts verdrijven. Vier wortels also bereidt en gebruikt zal wegnemen de vierdaagse malariakoorts. Ik hou meer van het gebrande water dat men dezelfde (als de koorts voorhanden) een goede lepel vol indrinkt.

Gemelde weegbree water of het uitgedrukt sap daarvan stopt de vrouwelijke overvloed menstruatie, ettelijke dagen na elkaar gedronken. Het sap en water helen allerlei innerlijke verzering, ettelijke dagen genuttigd en is ervaren.

Uiterlijk.

Het weegbree sap en water benemen dat gruwzaam hoofdpijn, linnen doekjes daarin genat en overgeslagen, is een experiment. Weegbree sap in de ogen gedaan reinigt ze en lest de hitte, in de oren gedaan heelt dat bezerd

tag geweschen, und den halp damit gegurgelt, heilt das Essen, die feüle, und alle verserung im halp, [213]

Wegerich wurtzel mit so vil Bertram gepulvert, und auff den hollen zan gelegt, stillt den schmerzen. (Zan schmerzen.)

Die wunden von schlangen unnd rosenden hunden gebissen, mit Wegerich safft geweschen und die bletter darüber gelegt, heilet on schaden. (Hunds bij.)

Alle fliessende schäden der Malatzei und flechten, depgleichen andere schäden, als fistel, krebs, carbunckel, wolff und alle ungeschickte verserung, heilet Wegerich safft, kraut und wasser, statts damit geseübert und ubergelegt. (Fließende schaden. Wolff. Krebs, tc.)

Wegerich safft oder wasser mit Haupwurtz temperiert, unnd uber das wild fewt gelegt, lescht dasselbig, depgleichen alle hitzige schaden. (Wild fewt.)

Ettlich hencken Wegerich wurtzel an den halp, vermeinen die kröpff darmit züvertheilen.

Allerlei hitz zü leschen unnd geschwulst nider zulegen, würt frösch löffel kraut oder wasser Wegerich, für andere kreütter gelobt und herfür gezogen. (Geschwulst und hitz.)

In summa, alle Wegerich seind wund kreütter zü allen schäden, alt und new, dienstlich. (Wund kreutter.)

Erasmus schreibt, wann ein krot von einer Spinnen gestochen werde, eil sie züm

Wegerich, darmit würt jr geholffen. (Spinnen stich. In Dial. Amicitiae colloq. Eras.)

is en brengt weer dat gehoor.

De mond met weegbree water vaak per dag gewassen en de hals daarmee gegorgeld heelt dat eten, de vuilheid en alle verzerung in hals. [213]

Weegbree wortel met zo veel bertram verpoedert en op de holle tand gelegd stilt de smarten.

De wonden van slangen en razende honden gebeten met weegbree sap gewassen en de bladeren daarboven gelegd heelt zonder schaden.

Alle vloeiende schaden van de huidplekken en huiduitslag, desgelijks andere schaden zoals lopende gaten, kanker, karbonkel, huidsmet en alle ongeschikte verzerung heelt weegbree sap, kruid en water, steeds daarmee gezuiverd en opgelegd.

Weegbreesap of water met huislook getemperd en over het wild vuur gelegd lest datzelfde, desgelijks alle hete schaden.

Ettelijke hangen weegbreewortel aan de hals en menen dat kropgezwel daarmee te verdelen. Allerlei hitte te lessen en zwellingen neer te legen wordt kikkerlepel kruid of waterweegbree voor andere kruiden geliefd en naar voren getrokken.

In summa, alle weegbree zijn wondkruiden tot alle schaden, oud en nieuw, dienstig.

Erasmus schrijft als een pad van een spin gestoken wordt haast ze zich naar weegbree, daarmee wordt ze geholpen.

Dodonaeus;

Van Weegbree kap. LX.

Het geslacht.

Van de weegbree vind je hier te lande drie geslachten die hier overvloedig groeien en daarboven noch een die in de zoute gronden voortkomt die alle tezamen van vorm op elkaar lijken.

Vorm.

Plantago maior of grote weegbree.

Plantago media of brede Weegbree.

(Plantago major, Plantago media)

1 Grote weegbree heeft grote, brede bladeren die veel op die van de biet lijken en zijn van buiten met zeven ribben bekleed die alle tezamen aan het einde van de bladeren bij de wortel tezamen komen. Zijn stelen zijn rondachtig en een dertig cm of meer hoog, soms roodachtig en spruiten tussen de bladeren van de wortel uit. Van het midden af tot boven toe zijn ze rondom bezet en bekleed met kleine knopjes die eerst kleine bloempjes en daarna kleine huisjes worden. Daarin liggen kleine, bruine zaadjes die een aar voort brengen die op een toortsje lijkt. De wortel is kort, wit en vingers dik met vele aanhangende witte worteltjes.

Van dit geslacht wordt er een gevonden waarvan de aren of toortsjes zeer dubbel zijn zodat op een aar in plaats van knopjes andere kleine toortsjes met grote menigte voortkomen en elk apart toortsje lijkt

op een enkel toortsje van de weegbree.

2 Het tweede geslacht van weegbree is de eerste gelijk, zijn bladeren zijn smaller, kleiner en wat haarachtig en liggen meestal op de aarde uitgespreid en lijken op een schapentong. Zijn stelen zijn rond, wat harig en dragen aan de top aren of toortsjes die veel korter zijn dan bij de eerste weegbree en mooie witte purperachtige bloemen voortbrengen. De wortel is wit en langer dan bij de eerste.

Plantago minor, Plantago marina.

(Plantago lanceolata, Plantago maritima)

3 Het derde weegbree is kleiner dan de tweede. Zijn bladeren zijn lang en smal en ook geribd, net als de bladeren van de andere weegbree's, van kleur zwartgroen en hebben rondom hier en daar kleine puntjes. De stelen zijn kantig en brengen aan het opperste mooie aren met witte bloempjes voort net als de aren van de middelste weegbree. De wortel is kort met vele worteltjes.

4 De zeewegbree is de aller smalste, zijn bladeren zijn lang en zeer smal en dik. Zijn stelen zijn ongeveer een zeventien cm lang en van het midden af tot boven aan toe vol met knopjes die zeer veel op de toortsjes van de grote weegbree lijken. De wortel is vezelachtig.

Plaats.

Deze drie eerste weegbree's groeien hier te lande overal op grasachtige velden en bij de wegen en op sommige vochtige plaatsen. De zeewegbree groeit in zoute gronden aan de dijken en kanten van de zoute wateren en groeit in Zeeland en bij Bergen op Zoom overvloedig. Daar is het allereerst opgemerkt en gevonden door de zeer naarstige herbarist Jan de Vroede wiens arbeid en moeite mij in het schrijven van dit boek zeer verdienstelijk is geweest.

Tijd.

Ze bloeien meestal hier te lande in juni en in augustus. In september is het zaad rijp.

Naam.

Weegbree heet in Grieks Arnoglosson, dat betekent Lingua agni en lams tong, Arnion Probateos, Polyneuros en Heptapleuros. In Latijn en in de apotheken Plantago. In Hoogduits Wegherich of het Schaafzunghe. In Frans plantain.

1 Het eerste geslacht heet tegenwoordig in Latijn Plantago maior en Plantago rubea. In Hoogduits roter Wegherich. In Frans grand plantain. Hier te lande rode weegbree.

2 Het ander geslacht wordt in Latijn Plantago media genoemd. In Hoogduits middel en breiter Wegherich. In onze taal brede weegbree. In Frans petit plantain.

3 De derde wordt door sommige in Grieks Pentaneuros, dat is in Latijn Quinque nervia genoemd en in Latijn Lancaeolata en Lanceola. In Hoogduits Spitzer Wegherich. In Nederduits kleine weegbree en hondsribben. In Frans langeole en langeolette.

4 De vierde wordt door ons Plantago marina en in Dietsche zeewegbree genoemd.

Natuur.

Weegbree is koud en droog tot in de tweede graad.

Kracht en Werking.

De bladeren van weegbree die in eten of anders ingenomen worden zijn zeer goed tegen de loop en vloed van catarre en versterken de maag en zijn goed voor diegene die uitdrogen en die hoesten. Diezelfde bladeren die gekookt en gedronken worden stelpen rode loop en de loop van de buik en zo ook het bloed spuwen, het bloed plassen en bij de vrouwen de overvloedige menstruatie en alle bloedgang.

Als je het sap van weegbree inneemt stelt en laat het overvloedige braken ophouden en stopt allerhande bloedgang, net als de bladeren en het zaad.

De wortel van weegbree die alleen of met de wortels en zaad in zoete wijn gekookt en gedronken

wordt openen de verstopte lever en nieren en zijn goed tegen de geelzucht en zweren van de nieren en de blazen.

Men schrijft ook van weegbree dat drie wortels die met water en met wijn ingenomen worden de derdedaagse malariakoorts, en vier wortels de vierdedaagse malariakoorts genezen en verdrijven.

Weegbree is ook goed om te gebruiken tegen alle kwade lopende blaren en zweren, oude en nieuwe wonden, alle hete blaren en gezwellen, tegen de kanker, open gaten, lopende gaten, kwade kriebels en tegen de beten van kwade en dolle honden als de bladeren gestampt en daarop gelegd worden of het sap daar in gedruppeld of vermengd wordt met de pleisters en zalven die daar toe gebruikt worden en goed toe zijn.

Diezelfde bladeren van weegbree verzachten de pijn van het jicht en zijn zeer goed om op de zieke leden te leggen die rood en vol hitte en pijn zijn.

Het sap van weegbree is ook zeer goed tegen de pijn van de oren, smart en verhitte van de ogen als het daar in gedruppeld wordt.

Hetzelfde zaad of het water, waar de bladeren of wortels van weegbree in gekookt zijn, genezen de kwade, hete zweren van de mond, de tandpijn en het bloeden van het tandvlees als je het dikwijls in de mond neemt en de mond daar mede spoelt.

De bladeren van weegbree die met zout vermengd zijn verdrijven de zwerende klieren en blaren bij de oren en keel als het daarop gelegd wordt of als de wortels daarvan aan de hals gedragen worden zoals sommige geschreven hebben.

Van Water Weegbree kap. LXIII

Vorm.

Plantago aquatica of water weegbree.

(Alisma plantago-aquatica)

Water weegbree is een mooi kruid met grote, groene bladeren die op de weegbree bladeren lijken. Het krijgt lange stelen met veel aangroeiende zijscheuten en takjes die kleine witte bloempjes dragen die in drieën zijn gesneden waarna driekantige knopjes voortkomen. De wortel is vezelachtig.

Plaats.

Dit kruid groeit aan de kanten van de grachten en in de staande wateren en soms ook bij de rivieren.

Tijd.

Het bloeit van in juni tot in september.

Naam.

Dit kruid wordt tegenwoordig in Latijn Plantago Aquatica genoemd. In Hoogduits Wasser wegheerich en Froschloffelkraut. In Nederduits weegbree. In Frans plandain aquaticque oud deaue.

Natuur.

Men schrijft dit kruid toe dat het koud en droog van naturen is.

Kracht en Werking.

De bladeren van dit kruid worden door sommige op de schenen en benen van de waterzuchtige gelegd die menen dat het water dat in de buik is daar mee in de benen trekt.

De geleerde van deze tijd schrijven dat het alle kracht en werking van weegbree heeft waarvan hiervoor in het CVIII kapittel geschreven is.

Zie verder: <http://volkoomenoudeherbariaenmedisch.nl> en : <http://www.volkoomen.nl/>